

quantum fieri potuit conformis. Die proxime sequenti festum maximum celebratum fuit in Mexicana Ecclesia Metropolitana, atque inter Missarum solemnia Archiepiscopale edictum lectum fuit, in quo, in quantum Ordinario licuit, B. M. V. de Guadalupe Patrona Principalis declarabatur, et ipsius Mexiceae Urbis, et locorum politico ejus regimini immediate subjectorum: necnon et dies festus de praecepto dictus fuit dies 12 Decembris. Deinde concio habita fuit. Quis fuerit urbis ornatus, quae luminum per noctem multitudo, non breviter dici potest: poemata quoque plurima, sive in erectis publicis altaribus, sive in publico domorum ornatu legebantur. (1)

De Apparitione frequens fuit mentio inter ea, quae fuerunt peracta. Nam in Archiepiscopali Edicto dicitur, "El dia 12 de Diciembre de cada un año en que se celebra su prodigiosa Aparicion." (2) Et cum Capitulum Civitatis, ut processioni adessent cives nobiliores invitavit, sic de sacra Imagine ait. "Su milagrosa Imágen de Guadalupe, aparecida." (3) Cum Regium Auditorium de festo civili (*de Tabla*) Archipraesulem Pro Regem consuluit, loquitur de *mirabili Apparitione* ("Maravillosa Aparicion;") (4) Cum Capitulum Civitatis pro Patronatu Guadalupensi ad Archipraesulem Pro Regem scripsit, de *Apparitionis celebratione* die 12 Decembris fecit mentionem. (5)

Cum B. M. V. de Guadalupe Patrona Principalis Mexici fuit electa, statim pestis calamitas minuta fuit mirabiliter, (6) et tandem cessavit omnino.

(1) Cabrera, Escudo de Armas de México, lib. 4, cap. 9 et 10 et 11.

(2) Cabrera, ib., lib. 4, cap. 11, n. 940.

(3) Cabrera, ib. lib. 4, cap. 10, n. 926.

(4) Cabrera, ib. lib. 3, cap. 21, n. 772.

(5) Cabrera, ib. lib. 3, cap. 8, n. 529.

(6) Cabrera, Escudo de Armas de México, lib. 4, cap. 12.

Non autem illud tantummodo desiderabatur quod B. M. V. de Guadalupe Mexici urbis Patrona principalis haberetur, verum etiam patronatum ejus ad totum Regnum extendere vehementer exoptabant viri illi piissimi: quapropter statim ea de re ad alias partes missum est. Eodem ergo anno 1737 Angelopolitana Civitas, et Civitas, cui nomen Valladolid, quae Civitates sunt Episcopales, procuratores constituerunt pro Patronatu generali, et specialem Patronam sibi elegerunt B. M. V. de Guadalupe, quod in ipsarum Civitatum Cathedralibus Ecclesiis solemniter fuit celebratum. (1)

Animadvertit Cabrera se, propter locorum distantiam, non plene omnia posse enarrare, quae ad specialem electionem B. M. V. de Guadalupe in Patronam variis in locis acta fuere; verum quod attinet ad Regni Patronatum, ut ait ille, procuratores constituerunt eodem anno 1737 Civitates, quibus nomina Guadalaxara, Durango, Guatemala, Oaxaca, quae omnes erant, et modo etiam sunt Civitates Episcopales. (2)

Etiam aliae Civitates non Episcopales, et alia loca Civitatis dignitate non gaudentia, Mexiceae urbis exemplum imitandum sibi proposuerunt, sive in speciali Guadalupensi patronatu sibi providendo, et illo celebrando, sive in generali patronatu. Tales fuere Civitates, quibus nomina Queretaro, Toluca, Cholula, et loca, quibus nomina Villa de Carreon, S. Miguel el Grande, Santa Fé de Guanajuato, Zamora, Aguascalientes, etc. (3)

Anno 1746. Mexicum advenerunt, quae per locorum distantiam dilata fuerant specialia mandata de generali Patronatu B. M. V. de Guadalupe; cumque omnia adimpleta essent, die 4 Decembris, in Archiepiscopali domo,

(1) Cabrera, ib. lib. 4, cap. 12.

(2) Cabrera, ib.

(3) Cabrera, ib.

a regnorum istorum procuratoribus ecclesiasticis et saecularibus eadem B. M. V. de Guadalupe harum partium Patrona generalis electa fuit. Statim publica et spontanea laetitiae demonstratio patronatum praedictum nuntiavit. (1)

Die 12 Decembris ejusdem anni Patronatus generalis publicatio facta fuit in Tepeyaquensi Templo, iterato juramento, et Archiepiscopali Edicto recitato inter Missarum solemnitas. Archiepiscopul ne adesset adversa valetudine fuit impeditus. (2)

Praeter urbis publicum ornatum, pene in omnibus ejus templis celebratus fuit generalis Patronatus B. M. V. de Guadalupe. (3)

Anno 1746 scriptum fuit ultimum cap. operis Cayetani Cabrera, cui titulus *Escudo de Armas de México*, uti patet ex ipsius capituli num. 1001. Eo autem anno, ut in ipso cap. testatur, (4) non solum dies 12 Decembris, sed etiam uniuscujusque mensis 12 dies plausibili solemnitate celebrabatur in templis Mexici urbis. Frequens etiam tunc erat in regno trium dierum solemnitate Guadalupenses Apparitiones celebrare. (5)

Cum autem eo tempore, quo B. M. V. de Guadalupe Patrona harum partium universalis fuit electa, etiam meliori modo strueretur Altare majus Ecclesiae Metropolitanae Mexicanae, aequissimum visum fuit in eodem Altari Imaginem B. M. Virginis de Guadalupe, utpote Patronae, collocari: quod quidem factum fuit, atque ibi reposita est Imago Guadalupensis, quae ipsius Joannis Didaci propria fuerat, cujus historia, brevissime narrata, ad Sacristiam legebatur. Quomodo haec Imago

- (1) Cabrera, *Escudo de Armas de México*, lib. 4, cap. último,
 (2) Cabrera, ib.
 (3) Cabrera, ib. lib. 4, cap. último, n. 1008.
 (4) Núm. 1008.
 (5) Cabrera, ib. lib. 4, cap. último, n. 1008.

a primo possessore Joanne Didaco usque ad Ecclesiam Metropolitanam pervenerit explicat Cabrera. (1)

Anno 1747 cum mortuus esset Archipraesul mexicanus, atque etiam notitia advenisset quod e vivis excesserat hispanus Rex Philippus V, aequum visum fuit differri in Decembrem praedicti anni 1747, quae parata erant festa propter electionem B. M. V. de Guadalupe in totius Regni Patronam generalem; quae electio, ut ante dictum est, peracta fuerat mense Decembri anni 1746, Patronatus ex parte Urbis Mexici novem diebus fuit celebratus a Clero saeculari, et a religiosiis familiis, astantibus Pro Rege, et Regio Auditorio, et aliis civilibus Magistratibus, Missis solemniter decantatis, et concionibus habitis ad populum. Maxima et publica laetitia, tum in urbe Mexico, tum etiam in aliis civitatibus et locis per totum Regnum Patronatus Guadalupensis fuit celebratus, domibus et templis exterius ornatis per diem, nocte autem lumine splendidibus, piis dramatibus Apparitionibus repraesentatis, etc. Super omnia vero magnificentissima fuit intra Tempora celebratio Patronatus, ornatu, quoad fieri potuit, ditissimo, Missis solemnibus, et concionibus. (2)

Nonnullis enodatis difficultatibus, de erectione Ecclesiae Collegatae in honorem B. Mariae Virginis de Guadalupe, nova prodivit bulla S. S. Benedicti XIV, die 15 Julii anni 1746, re commissa Mexicano Archiepiscopo, aut ejus defectu, aliis personis ecclesiasticis ibidem designatis, quapropter die 6 Martii anni 1749 Ecclesia Collegata canonice fuit erecta. (3)

- (1) Ib. n. 1009, et seq.
 (2) Pensil Americano, florido en el rigor del invierno, cap. 7, § 2.
 (3) Oquendo, *Disert. Hist. sobre la Aparicion etc.*, tom. 2, cap. 9, § 1.

P. Antonius Modestus Herdoñana, Societatis Jesu, maternis bonis instituit Mexici in urbe Collegium sub advocacione B. M. V. de Guadalupe pro educatione curanda indi generis puellarum, quod collegium in monasterium versum fuit anno 1811. (1)

Anno circiter 1751 pro confirmatione patronatus generalis B. M. V. de Guadalupe, et pro impetratione Officii proprii, et Missae, ut Romam adiret designatus est procurator P. Joannes Franciscus Lopez, Societatis Jesu. (2) S. S. D. Benedicto XIV preces exhibitae fuere *nomine praesertim Archiepiscopi, et totius Cleri Mexicani, et Episcopi, et Capituli Vallisoletani, coeterorumque Antistitum Novae Hispaniae, pietate erga Deiparam, et desiderio promovendi ejus cultum, et Patronae principalis praerogativas ferventium.* (3)

Anno 1754 S. S. Benedictus Papa XIV. Litteris datis die 25 Maii, ita decrevit: "Auctoritate Apostolica tenore praesentium electionem ipsius Sanctissimae Virginis Mariae sub invocatione de Guadalupe, cujus sacra Effigies, seu Imago in magnificentissima Ecclesia Collegiata et Parochiali, extra muros Civitatis Mexicanae posita, colitur, in Principalem totius Novae Hispaniae Patronam et Protectricem communibus tum Venerabilium Fratrum ipsius Regni Antistitum, Cleri saecularis et regularis, et populorum illarum partium suffragiis factam, cum omnibus et singulis praerogativis, quae juxta Bre-

(1) Beristain, Bibliot. art. Herdoñana P. Antonio Modesto.

(2) Oquendo, Disert. historic. sobre la Aparicion tom. 2, cap. 9, § 2, n. 682.

(3) Ita expresse in precibus, quas integras videre licet in Opere cui titulus, Coleccion de Obras y Opúsculos pertenecientes á la Aparicion de Ntra. Sra. de Guadalupe de México. tom. 1, initio—et apud Oquendo, Disert. histor. sobre la Aparicion, etc. tom. 2, cap. 9, § 3.

viarii Romani Rubricas Sanctis Patronis Principalibus et Protectoribus competunt, necnon praesertim Officium et Missam cum octava approbamus et confirmamus, atque eandem Dei Genitricem Mariam, de Guadalupe nuncupatam, uti Principalem Novae Hispaniae Patronam et Protectricem habendam, invocandam, et colendam esse statuimus, declaramus, atque jubemus. Praeterea ut in posterum sollemnis tantae Patronae ac Protectricis memoria majori, quam antea celebrabatur, pietate ac debitis laudum praeconiis quotannis recolatur, volumus, et omnibus utriusque sexus Christi fidelibus, qui ad horas canonicas tenentur, auctoritate et tenore paribus indulgemus atque mandamus, ut annua ipsius Beatissimae Virginis Mariae de Guadalupe festa dies duodecima Decembris in perpetuum sub ritu duplici Primae Classis cum Octava peragatur, atque praesertim Officium ac Missa recitetur et celebretur." (1)

Iisdem precibus impetratae fuere a S. S. Christi Vicario et confirmatio privilegiati Altaris in Collegiata Ecclesia B. M. V. de Guadalupe jam ante concessi, et indulgentiae plenariae et partiales fidelibus ipsam Ecclesiam visitantibus, necnon et indulgentiae et gratiae spirituales Confraternitati in eadem Ecclesia sive erectae sive erigendae. (2)

Anno 1756 summa laetitia Mexici fuit exceptus P. Joannes Franciscus Lopez e Roma rediens, et litteras secum afferens Apostolicas, quibus quod tantopere fuerat exoptatum a Christo in terris Vicario concessum videbatur, confirmatio scilicet generalis B. M. V. de Guadalupe Patronatus, ejus festi primae classis institutio,

(1) V. hac Litterae Apostolicae apud Oquendo opere et loco supra cit, et in opere, cui titulus "Coleccion de obras y Opúsculos pertenecientes á la Aparicion, etc. loco supra cit.

(2) V. Praecitatae Apostolicae litterae in auctoribus praecitatis.

et Officii proprii et Missae approbatio, etc. (1) Publicae laetitiae festiva signa maxima fuere; (2) atque etiam singulari solemnitate haec Apostolica concessio fuit celebrata. In Metropolitana Ecclesia duobus diebus magnificentissima fuit celebratio. (3) In Ecclesia Collegiata ad Tepeyacatl, post Metropolitanæ festa, novem diebus celebratio perduravit, astantibus, Pro Rege primo die, Archiepiscopo ultimo die, caeteris autem diebus ordinate omnes civiles magistratus, et religiosas familiae Civitatis. (4)

Similiter celebrata fuit confirmatio Patronatus B. M. V. de Guadalupe in ceteris omnibus Novae Hispanae Civitatibus; (5) atque etiam in aliis locis Civitatis dignitate non gaudentibus.

Animadvertendum non semel tantum in singulis Civitatibus Patronatus confirmationem fuisse celebratam, cum diversorum officiorum fideles B. M. V. de Guadalupe hujus nationis Principalem Patronam honorare voluerint. Hinc videre licet apud Beristain (6) typis editas fuisse conciones habitas cum patronatum celebrare curarunt qui mercaturam exercebant in Civitate dicta S. Luis Potosi, et cum illud celebrarunt ejusdem

(1) Oquendo, Disert. hist. sobre la Aparicion etc., tom. 2, cap. 9, § 2, n. 688 et seq.

(2) Cabo. Los tres siglos de México, lib. 12, ad annum 1756.

(3) Oquendo, ubi supra n. 690.

(4) Oquendo ubi supra, nùm. 692.

(5) Cabo, Los tres siglos de México, lib. 12, ad annum 1756.

(6) Bibliot. in articulis Gaona Fr. José, Muñoz Castiblanque Fr. Antonio, Pardo Fr. Felipe Mariano, Vallejo y Diaz D. José Rodríguez, Alfaro Fr. José Jorge, Beltran D. Luis, Casares Fr. Manuel, Espinosa Fr. Miguel, Ruiz P. Juan.

Civitatis incolae qui metallis effodiendis intendebant, atque etiam typis fuisse editas alias conciones habitas in civitatibus Queretaro et Zacatecas.

Anno 1756. Capitulum Cathedralis Eccles. Guadalupe. decrevit festum B. M. V. de Guadalupe, quoniam a Summo Pontifice *horum Regnorum* Patrona Principalis concessa fuit, eadem solemnitate celebrandum in ipsa Ecclesia Cathedrali, qua festum Assumptionis ipsius B. M. V. celebrabatur, scilicet, cantando primas Vesperas et Matutinum, et Missa solemnem, et concione habita ad populum. Atque etiam mittere decrevit ad Antistitem atque ad Regium Guadalaxarae Auditorium, ut eorum auctoritate respective, festum ecclesiasticum de praeccepto, et civile haberetur dies 12 Decembris; atque etiam misit ad Praelatos regulares, ut uno ex Capitulo uno anno concionem dicente, ipsi deinde concionarentur successive in festo B. M. V. de Guadalupe, (1) quod fuit in usu usque ad extinctionem communitatum religiosorum lege civili.

Anno 1756 ab Hispano Rege praeceptum fuit quod in omnibus testamentis legatum necessario relinquere-
tur Ecclesiae Collegiatae B. M. V. de Guadalupe. (2)

Anno 1762 Advocati titulum habentes in Mexici urbe, primum festum celebrarunt in honorem B. M. V. de Guadalupe in specialem Patronam sibi electae. (3)

Anno 1766, et sequentibus Archidioecesim rexit Mexicanam Rmus D. Franciscus Antonius Lorenzana, qui postea Toletum translatus fuit, atque etiam inter S. Romanae Ecclesiae Cardinales fuit annumeratus. De B.

(1) Acta capit. diei 14 Septembris. anni 1756.

(2) Oquendo, Disert. Histor. sobre la Aparicion, etc. tom. 2, cap. 8, § 7, ubi aliqua de hujus legati antiquitate.

(3) Beristain, Bibliot. art. Parreño P. José Julian.

M. V. de Guadalupe et scripsit, et concionem habuit, et antiquam de Apparitione mexicanam Narrationem verti fecit in Hispanam Linguam, ut dictum fuit dum de scriptoribus, et de oratoribus ageretur. Deprecationem etiam composuit, et typis edidit, qua B. M. V. de Guadalupe honoraretur. (1)

Ab anno 1771, Concilio IV Mexicano adfuit, ac deinde usque ad annum 1792 Guadalaxarianam Dioecesim rexit Rmus Fr. Antonius Alcalde, qui a fundamentis erexit, et ditissime exornavit, atque dotavit Templum B. M. V. de Guadalupe, (2) ubi cultu continuo usque modo honoratur Sanctissima Virgo de Guadalupe. Hic cultus hisce temporibus magnificentissimus est.

Anno 1789 mortuus fuit D. Vincentius Antonius de los Rios, Archidiaconus Cathedralis Ecclesiae Angelopolitanae, (3) quo suadente, Capitulum ejusdem Cathedralis adauxit splendorem festi B. M. V. de Guadalupe in eadem Ecclesia Matutini solemni decantatione. (4)

Deinde ab eo, qui successit Archidiacono in eadem Angelopolitana Ecclesia Cathedrali, novum Altare structum fuit in Sacello B. M. V. de Guadalupe, eidem Cathedrali annexo. Atque etiam pius Sacerdos Cisneros, in eadem Angelopolitana Ecclesia Cathedrali Cantoris dignitate decoratus, quatuor fundavit capellanas, ut totidem Sacerdotes quotidie in praedicto Sacello B. M. V. de Guadalupe officium parvum Sanctissimae Dei Genitricis recitarent chorum efformantes. (5)

(1) Tornel, La Aparicion de Ntra. Sra. de Guadalupe, tom. 1.º, cap. 14, n. 248 et seq.

(2) Beristain Bibliot. art. Alcalde Illmo. D. Fr. Antonio.

(3) Berist. Bibliot. art. Rios D. Vicente.

(4) Oquendo, Disert. hist sobre la Aparicion, etc. tom. 2. cap. 8, § 1.º, núm. 603.

(5) Oquendo ubi supra. núm. 603 et 604.

Anno 1787 perfectum fuit monasterium Monialium Capuccinarum, (1) attingens Ecclesiam Collegiatam B. M. V. de Guadalupe, ad quam Ecclesiam per fenestram (tribuna) in Monasterii choro apertam, Monialibus fas erat B. M. V. de Guadalupe venerari. Ita provisum fuit Virginum nunquam deficere venerationem illi Sanctissimae Virgini, et Dei Matri, quae eximii amoris testimonium nobis reliquit in sua coelesti Imagine de Guadalupe. (2)

Causa aedificationis Monasterii Monialium Capuccinarum ad Ecclesiam Collegiatam B. M. V. de Guadalupe, eadem Ecclesia laesionem passa est, ita ut illam reficere necesse fuerit. Illi operi subsidiis adjuvarunt Capituli omnium Novae Hispaniae Ecclesiarum Cathedralium. (3)

Anno 1795, Templo jam reparato, solemniter ad Collegiatam translata fuit Sacra Imago de Guadalupe (4) e Templo Capuccinarum ubi interea fuerat collocata. (5)

Anno 1802 Collegiatae Ecclesiae Capitulum egit de reconstructione Altaris B. M. Virginis de Guadalupe, et de reformatione et ornatu totius Templi. Ita revera factum est impensis quasi 381000 nummis argentis (381000 pesos): atque anno 1836 solemni processione, populo copiosissimo, et civilibus magistratibus astantibus, Sacra Imago de Guadalupe ad Collegiatam delata fuit e Templo Capuccinarum Monialium, ubi interea fuerat collocata. (6)

(1) Diccion. Univers. de Hist. y Geog. art. Colegiata de Guadalupe.

(2) Oquendo, Disert. hist. sobre la Aparicion, etc. tom. 2, cap. 8, § 1, núm. 601.

(3) Oquendo, ubi supra, núm. 603.

(4) Videatur Annotatio ad ea quae dixit Oquendo loco cit.

(5) Oquendo ib., núm. 601.

(6) Diccion. Univers. de Hist. y Geogr. art. Colegiata de Guadalupe.

Anno 1831 solemnissime in omni Mexicana Natione celebratum fuit tertium centenarium Apparitionis B. M. V. de Guadalupe. (1)

Verum nec possibile esset omnia referre, quae in honorem B. M. V. de Guadalupe, et acta sunt et aguntur in Mexicea Natione. Sat erit dicere ipsius Guadalupensis Virginis festum, ex concessione Apostolica, ut Principalis Patronae ritu duplici primae classis celebrari ab utroque clero; in quo festo adest praeceptum sacrum audiendi et cessandi ab operibus servilibus: templa etiam multa, et altaria plurima in honorem B. M. V. de Guadalupe Domino dicata sunt: Imagines vero ejusdem B. V. de Guadalupe, quae in fidelium domibus reperiuntur, numerari non possunt: multis in Templis Apparitionis festum solemniter celebratur: publicae laetitiae et solemnitatis signa sive per Civitates, sive per oppida videntur diebus 11. et 12 Decembris. Quam frequenter Antistites Missam pontificalibus vestiti solemniter celebrarunt et celebrant in festo Apparitionis; atque dum civilis Potestas ab Ecclesia non sese separavit, civiles Magistratus, etiam primarii, eidem festo in templo aderant singulis annis. In publicis calamitatibus B. M. V. de Guadalupe publice et devotissime exoratur. B. M. V. de Guadalupe solemniter cultu ad Tepeyacatl honoratur cura et sumptibus uniuscujusque Mexicanae Dioeceseos die duodecima uniuscujusque mensis, et in aliis festis B. V.

Ita demum fidelium cordibus insitum est Apparitionis Guadalupensis insigne beneficium, ut non modo qui illud negare audeat, verum et qui de illo dubitet, grave generabit scandalum.

Ex concessione Smi. D. Leonis Papae XIII. ipsa Imago B. M. V. de Guadalupe, quae mirabiliter apparuit, et in Collegiata Ecclesia ad Tepeyacatl veneratur, au-

(1) Tornel, La Aparicion etc. tom. 1, cap. 15, núm. 324.

rea corona decorabitur majori qua fieri possit magnificentia, cui solemnitati ex universa Mexicana Natione copiosissimae largitiones colliguntur.

AD IPSA ARGUMENTA NONUM ET DECIMUM.—
CONTINUATUR EORUMDEM ARGUMENTORUM EXPLANATIO ET COMPROBATIO HISTORICA.

De cultu B. M. V. de Guadalupe in aliis populis extra mexicanam nationem, et de approbationibus exterorum Episcoporum.

Anno circiter 1655 de Nova Hispania ad Peru translatus fuit Pro Rex Ludovicus Henriquez de Guzman. Hic vir, devotione erga B. M. V. de Guadalupe Mexici conspicuus, qui cultum ejus impense fovit, cum ex nostris profectus est, Imaginem ipsius Deiparae de Guadalupe, originali conformem, detulit secum, ut et in periculis in mare, et in rebus difficillimis in regni regimine sibi esset patrocinio. Regia solemnitate sacram Imaginem in navem introduxit in portu, cui nomen Acapulco, atque in urbe Lima, et in Peru tam mirabilis Imaginis notitiam et devotionem intulit. Cum autem anno 1658 hostes litora infestantes esset debellaturus, ipsam Sacram Imaginem de Guadalupe secum tulit ad portum, cui nomen Callao, atque coram illa, publica deprecatione Deiparae clementia fuit invocata, Missa celebrata, et concione habita ad populum; civium limentium pars major adfuere simul cum Pro Rege; atque in Regia navi, in parato altari, ipsa Imago fuit collocata, pulsatis campanis Civitatis, et militari honore magnificentissimo. (1)

(1) Florencia, Estrella del Norte de México, cap. 31, núm. 336.—Cabrera, Escudo de Armas de México, lib. 3, cap. 18, núm. 722.